

شبه 14 دی 1398 - 8 جمادی الاول 1441 - 4 ژانویه 2020

فرار "ازهاری" و "اویسی" از مزدوران رژیم طاغوت به خارج از کشور (1357ش)

فرار "ازهاری" و "اویسی" از مزدوران رژیم طاغوت به خارج از کشور، (1357ش)، غلامرضا ازهاری و غلامعلی اویسی دو تن از ارتشدهای عالی رتبه ارتش رژیم پهلوی بودند که در روزهای پایانی عمر رژیم ستم‌شاهی احساس کردند که این رژیم نابودشدنی است و حضور آنان در ایران ممکن است به قیمت جان آنان تمام شود. از این رو پس از انتقال اموال بی‌شماری به خارج از کشور، به اروپا گریختند. ازهاری تا پیش از آن، نخست وزیر دولت نظامی بود که در اواخر کار به علت عدم توانایی در کنترل اوضاع کشور، از این سمت استعفا داده بود. اویسی نیز به عنوان فرماندار نظامی تهران، در هفدهم شهریور 1357، دستور قتل عام وسیع مردم را صادر کرده و

پس از روی کار آمدن ازهاری، سرپرست وزارت کار گردید که آن هم دوام نیاورد. تبعید ابت‌الله "سید مصطفی خمینی" به ترکیه توسط رژیم پهلوی (1343ش)، پس از تبعید حضرت امام خمینی(ره) در سیزدهم آبان 1343ش به ترکیه، رژیم پهلوی در عصر همان روز، فرزند ارشد ایشان، حاج سید مصطفی را نیز دستگیر و روانه زندان قزل قلعه در تهران نمود. انعکاس این دو خبر، شهرهای قم، مشهد و تهران را به حالت تعطیل درآورد و در بسیاری از شهرها تظاهرات به راه افتاد. در نهایت فشار افکار عمومی و بحران سیاسی و طوفان نشأت گرفته از تبعید امام، چنان رژیم را درمانده کرد که سعی نمود به طوری، آن را آرام سازد. از این رو حاج سید مصطفی خمینی را پس از 57 روز حبس، در هشتم دی ماه 1343 از حبس، آزاد کردند و از او خواستند که بدون سروصدا به قم برگردد. اما ورود ایشان به قم، مورد استقبال پرشور مردم قرار گرفته و ملت انقلابی، ایشان را تا خانه همراهی کردند. ولی چون رژیم از این عمل سودی به دست نیاورد، پس از پنج روز به گونه‌ای وحشیانه سیدمصطفی را از خانه مسکونی دستگیر و در 14 دی ماه به ترکیه تبعید کرد.

بعد از این، همایما به ایران (1292ش)، در پی اجرای یک برنامه پرواز نمایشی در آسمان تهران توسط خلبانی لهستانی با یک هواپیمای دوباله سبک در زمان احمدشاه قاجار، اولین هواپیمای به ایران وارد شد. در ازای این برنامه، دست‌اندرکاران این هواپیمای با فروش مبلغ گزاف بلیط، نمایش مختصری داده بودند. تا سال‌ها بعد، پروازها غالباً نمایشی بود و هواپیمای برای این منظور به ایران می‌آمدند. همچنین تا نیمه سال 1301ش در تهران زمین مشخصی برای فرود و برخاستن هواپیمای وجود نداشت تا آن که در پی درخواست دولت انگلستان برای فرود هواپیمای، دولت ایران زمینی در جنوب تهران برای این کار اختصاص داد. پس از مدتی خطوط هوایی ایجاد شد و پس از انجام مذاکراتی با شرکت‌های اروپایی، اولین سرویس هوایی در آذرماه 1303ش دایر گردید.

سفر مخفیانه ژنرال "هان"، مستشار عالی‌رتبه نظامی آمریکا به تهران (1357ش)، ژنرال رابرت هایزر، معاون وقت فرمانده نیروی هوایی آمریکا در اروپا بود و برای مأموریتی ویژه به تهران آمد تا دولت آمریکا را در تصمیم‌گیری‌های بعدی و اطلاع از اوضاع ایران در زمان انقلاب بزرگ ملت مسلمان ایران، یاری کند. هایزر در مدت اقامت سی و چند روزه خود در ایران تنها یک بار با شاه ملاقات کرد و در این جلسه، روز و ساعت خروج محمدرضا پهلوی از ایران تعیین شد. هرچند سفر هایزر به ایران به صورت محرمانه صورت گرفت ولی خبر ورود وی در دو روز بعد یعنی شانزدهم دی‌ماه فاش شد. هایزر در کتاب خاطراتش می‌نویسد: "من برای بررسی این مسأله، مخفیانه به تهران آمدم که کودتا چگونه میسر است و آیا اصلاً به مصلحت هست یا نه؟ پس از بررسی‌های بسیار، از واشنگتن دستور رسید که دولتی قوی به رهبری شاپور بختیار تشکیل شود. در صورتی که این کار شکست بخورد کودتای نظامی انجام خواهد شد." به طور کلی، از مطالعه و بررسی مجموع اخبار و اسناد، چنین استنباط می‌شود که مأموریت ژنرال هایزر در ایران بر اساس چهار مسأله دور می‌زد: نخست آن که از عملیات خودسرانه و حساب نشده ارتش پس از فرار شاه از ایران، جلوگیری شود. دوم آن که ارتش را موظف سازند از دولت بختیار پشتیبانی نماید و در صورت لزوم مبادرت به کودتای نظامی شود. سوم آن که تکلیف قراردادهای فروش سلاح‌های پیشرفته آمریکا در ایران روشن گردد. چهارم آن که وسایل و سلاح‌های مدرن آمریکا در ایستگاه‌های رادار در ایران به تصرف شوروی درنیاید. با این حال نهضت اسلامی ملت ایران به حدی گسترش یافت که کاری از دست ژنرال هایزر و کاخ سفید برنیامد و او چند روز قبل از پیروزی انقلاب اسلامی، از تهران گریخت.

درگذشت "شیخ محمد عبده" عالم و اندیشمند دینی و مبارز اسلام‌گرای مصری (1323ق)، شیخ محمد بن عبده بن حسن خیرالله مصری، مفتی دیار مصر، معروف به عبده در اواسط قرن سیزدهم به دنیا آمد. وی که دارای هوشی سرشار بود، پس از تحصیل علوم اولیه، در دانشگاه الازهر، به شاگردی سیدجمال الدین اسدآبادی نشست و منطق و کلام و فلسفه را از او آموخت. شیخ محمد عبده، گوی سبقت را از دیگر شاگردان ربود و مورد توجه خاص سیدجمال الدین واقع گردید. بعدها به علت شرکت در جریان‌های سیاسی به سوریه تبعید شد و از آن جا به پاریس رفته و با سیدجمال الدین ملاقات نمود. از آن پس راهی مصر گردید و مفتی آن دیار شد. شیخ محمد عبده به همراه سیدجمال الدین اسدآبادی، عالم اسلام را محتاج پاره‌ای اصلاحات می‌دانست و در قطع دست استکبار

درگذشت "هانری برگسون" فیلسوف شهید فرانسیسی (1941م) هانری برگسون، فیلسوف معروف فرانسوی در 18 اکتبر 1859م در پاریس به دنیا آمد و پس از تحصیل در فلسفه و ادبیات در این علوم به استادی رسید. او سال 1900م؛ های متمادی به تدریس پرداخت و ضمن عضویت در فرهنگستان فرانسه، افکار و عقاید خود را در قالب خطابه و یادداشت و مجموعه کتاب مطرح کرد. برگسون به عنوان یک فیلسوف، با افکار تحقیقی زمان خود به مخالفت برخاست و به علت ابتکاری بودن حملاتش به فلسفه مادی، موفق به نفوذ در عرصه تفکر گردید. برگسون معتقد است که حقیقت، ساختمان ثابتی ندارد و ذاتاً متغیر است بنابراین عقل از شناخت آن عاجز است. از نظر او، پی بردن به معنای جهان، به علت آن که علم، تنها قسمت کوچکی از آن را باز می‌رساند؛ گوید، دچار اشکال است. بنابراین تلقی علمی از جهان در تبیین معنای زمان و فضا نارساست. برگسون ابراز عقیده می‌رساند؛ کرد که خداوند به عنوان یک آفریننده آزاد، خالق حیات و ماده ولی متمایز از آنهاست. در مورد مخلوقات نیز برگسون بر این نظر است که حیات بشری بخشی از یک کل بزرگ و یکپارچه است. برگسون، فلسفه را تنها راه درک حقیقت می‌رساند؛ داند و در این مورد، عقل را دخالت نمی‌دهد؛ بلکه بیشتر به تجربه و دوراندیشی توجه دارد. او از تصور و خیال نفرت دارد و آن را مخلوق ضعف می‌رساند؛ داند و چون نفس آن را حس نمی‌کند؛ می‌گوید که قابل قبول نمی‌باشد. برگسون حکمت را از ابهام پریچ و خم الفاظ و کلمات دشوار بیرون آورد و به صورتی روشن، ساده و لذت‌انگیز به مردم عامی روشن ضمیر ارائه داد. او مانند افلاطون، فیلسوفی بود که مانند شاعران می‌نوشت. در نتیجه سبک پُر روحی که در نوشتن داشت و کتاب‌های؛ های که درباره اسرار ابدیت نوشت، بیش از اغلب داستان‌های جنایی پرفروش آن روزگار به فروش رفت. با این حال، برگسون تنها یک مرد صاحب سبک و فصیح نبود، بلکه یکی از ژرف اندیش‌ترین متفکران تاریخ فلسفه نیز بود. زندگی او سیری تحولی داشت، به تدریج از مذهب اصالت ماده روی گردانید و به فلسفه اصالت تصور گرایید. او از یک امتیاز نادر نیز برخوردار شد و آن این که به عنوان یک فیلسوف، جایزه ادبی نوبل را در سال 1927م دریافت نموده است. وی سرانجام در 4 ژانویه 1941م در 82 سالگی درگذشت.

زاده، نیوتن، کاشف حاذبه عمومی، (1643م) اسحاق نیوتن دانشمند بلندآوازه انگلیسی، در تاریخ چهارم ژانویه سال ۱۶۴۳ میلادی در منطقه نارس انگلستان به دنیا آمد و کودکی خود را با غم از دست دادن پدر به تلخ‌رسانی گذراند. وی از جوانی به ابزارهای مکانیکی علاقه داشت تا این‌که در دانشگاه کمبریج انگلستان در زمینه‌های ریاضی، فیزیک و فلسفه به تحصیل و تحقیق پرداخت. نیوتن در ۲۴ سالگی، قوانین اساسی فیزیک را تنظیم کرد و آن‌ها را درباره اجرام آسمانی به کار برد. مهم‌ترین کشف نیوتن، قانون اصلی جاذبه است. کشفیات علمی نیوتن، پایه بسیاری از اکتشافات بعدی دانشمندان درباره قوانین حاکم بر طبیعت و اصول ریاضی و هندسی شد. نیوتن، مفاهیم و قوانین اساسی مکانیک را فرمول‌بندی نمود و پس از کشف جاذبه عمومی، منظره‌ای فیزیکی از جهان به وجود آورد که تا آغاز قرن بیستم میلادی، دست‌نخورده باقی ماند. نیوتن را به دلیل مطالعه آثار ریاضی‌دانان بزرگ و به ویژه پایه‌گذاری اساس حساب و جبر و آنالیز، به عنوان یکی از بنیان‌گذاران اصول ریاضیات عالی می‌دانند. نیوتن پس از تحقیقات جالبی که درباره نور انجام داد، ثابت کرد که نور خوشید یا نور سفید عملاً از ترکیب رنگ‌های گوناگون به وجود آمده است که با یک منشور ساده قابل تجزیه است. نتیجه این تجربه، باعث ایجاد مفهوم طیف یا نوار رنگ گردید و پایه طیف‌شناسی ریخته شد. وی هم‌چنین با ساخت نوعی تلسکوپ که به جای عدسی، دارای آینه بازتابنده بود، پایه تلسکوپ‌های امروزی را گذارد و از آن برای بررسی اعماق کیهان استفاده برد. دیدگاه‌های این دانشمند بزرگ جهان درباره دین، فلسفه و اخلاق نیز مورد توجه بسیاری از دین‌شناسان و متفکران قرار گرفته است. نیوتن آثار متعددی به نگارش درآورده است که کتاب مبانی ریاضی فلسفه طبیعی درباره حرکت اجسام، مهم‌ترین اثر اوست. نیوتن در این کتاب، پیروی حرکات اجسام در زمین و آسمان را براساس قوانین واحد اثبات می‌کند و قوانین مهم سه‌گانه خود را در این باره مطرح می‌سازد. او بیش از بیست سال آخر عمر را در مقام ریاست انجمن سلطنتی انگلستان گذراند و فعالیت‌های علمی خود را ادامه داد. اسحاق نیوتن سرانجام در ۳۱ مارس سال ۱۷۲۷م در سن هشتاد و پنج سالگی درگذشت و در کلیسای وست‌مینستر که مدفن بزرگان بسیاری است، به خاک سپرده شد.

مگ‌کامو، نه‌سندۀ ی فرانسیسی (1960م) آلبر کامو نویسنده معروف فرانسوی، هفتم نوامبر ۱۹۱۳م در الجزایر و در خانواده‌ای فقیر به دنیا آمد. کودکی کامو در فقر و تنگ‌دستی گذشت و در میان طبقه کارگر بزرگ شد. وی دوران تحصیل را با نمراتی درخشان به پایان رسانید و سپس به تدریس و تحصیلات دانشگاهی پرداخت. کامو چندی بعد به روزنامه‌نگاری و فلسفه علاقه‌مند شد و عشق فراوانی به درام و درام‌نویسی پیدا کرد. از این‌رو، در یک گروه نمایشی سیار مشغول به کار شد و در ایفای نقش‌های کلاسیک شرکت جست. سپس، خود گروهی نمایشی تشکیل داد و آثار متعددی را آماده نمایش نمود. هرچند کامو در دوران تحصیل مبتلا به مرض سل شده بود، ولی مطالعه و نویسندگی را رها نکرد و پایان نامه دکترای خود را در رشته مسیحیت و اعتقاد یونانی به رشته تحریر درآورد. وی سفرهایی به ایتالیا، استرالیا و چکسلواکی نمود و چندین اثر بزرگ نگاشت. کامو در سال ۱۹۴۰م به پاریس رفت و نشریه "کومبا" را که از انتشارات نهضت زیرزمینی مقاومت ملی فرانسه در برابر نازی‌ها بود، تأسیس کرد و چندی نگذشت که همین روزنامه، ارگان رسمی و اساس نهضت مقاومت ملی شد. کامو پس از خاتمه جنگ جهانی دوم، نویسندگی را ادامه داد و با نگارش کتاب معروف «طاعون» به شهرت دست یافت و در سال ۱۹۵۷م موفق به اخذ جایزه ادبی نوبل شد. طاعون،

رمزی است برای فرانسه اشغال شده از طرف آلمان و رمزی است برای وضع بشر به طور کلی. آلبر کامو، یکی از صاحب‌نظران بزرگ قرن بیستم میلادی به شمار می‌رود و آثار و شخصیت او، نماینده اختلافات بزرگ این قرن است که تمدن جهان غرب را متزلزل ساخته. کامو در جست‌وجوی یک عقیده فلسفی یا دینی نبود، بلکه در جست‌وجوی یک راه زندگی بود که در آن، منطق دل و احساس با منطق اندیشه و تفکر مورد احترام قرار گیرد و حدودی که واقعیت بر افراد تحمیل کرده است، در نظر گرفته شود. به همین جهت، کامو یک اگزیستانسیالیست خوش بین است که بر اصالت وجود و انسان‌گرایی عقیده دارد و درصدد پیدا کردن اخلاقی است که بر پایه هم بستگی و سعادت و عشق باشد. کامو را هم‌چنین از مردان مبارز و در عین حال پوچ‌اندیش زمان خود دانسته‌اند که مدت‌ها با نیش قلم خود، با دیکتاتوری‌های زمان به مبارزه پرداخت. کامو در عین حال که در مجاورت نزدیک امور واقعی و جاری کشورش به سر می‌برد، پا را از وقایع فرا تر می‌نهد تا به مسائل واقعی‌تر و والا تر دست یابد. شیوه بیان کامو به شیوه نگارش باب روز بستگی ندارد و از فصاحت و سادگی سبک کلاسیک برخوردار است. از کامو آثار متعددی به جای مانده است که "سوءتفاهم"، "حکومت نظامی"، "درست‌کاران"، "پشت و رو"، "جشن‌ها" و "بیگانه" از جمله نمایش‌نامه‌ها و آثار ادبی او می‌باشند. آلبر کامو سرانجام در تاریخ چهارم ژانویه سال ۱۹۶۰ میلادی بر اثر برخورد اتومبیلش به درخت در سن چهل و هفت سالگی درگذشت.

انگلستان می‌کوشید. عده مانند سید جمال در پی آن بود که ثابت کند اسلام توانایی دارد که به صورت يك مكتب و يك ایدئولوژی، راهنما و تکیه‌گاه اندیشه‌ی جامعه‌ی اسلامی قرار گیرد و آن‌ها را به عزت دنیایی و سعادت اخروی برساند. از اینرو، سعی داشت، فلسفه‌ی‌های احکام دنیایی و اجتماعی اسلام از قبیل نماز، روزه، حج، زکات و انفاق تبیین و استحکام اصول اخلاقی اسلام را روشن نماید. عده با سید جمال در دو جهت اختلاف نظر داشت: یکی این که سید جمال، انقلابی فکر می‌کرد و عبده، طرفدار اصلاح تدریجی بود. دیگر این که سید، مبارزه با استبداد و استعمار را در رأس برنامه‌های خود قرار داده بود و معتقد بود اول باید ریشه‌ی این اُمّ و الفساد را گند و دور انداخت ولی عبده، آموزش و تربیت دینی جامعه را مقدم بر آموزش و پرورش سیاسی می‌دانست. از این اندیشمند و مبارز مسلمان مصری آثاری به جای مانده است که اصلاح المَحاكم الشرعیة و تفسیر القرآن، از آن جمله‌اند.